

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen en opmerkingen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument met overgangszone van het visserschip O.129 Amandine in Oostende

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Oostende, 1ste afdeling, sectie A, deel van het openbaar domein

Objectnummer: 4.01/35013/1146.1

-

Dossiernummer: 4.001/35013/103.1

Omschrijving:

Visserschip O.129 Amandine met overgangszone, Vindictivelaan zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel,

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 28 juni 2023.

Het Instituut voor Natuur- en bosonderzoek gaf op 28 juni 2023 aan dat er geen natuurlijke elementen aanwezig zijn waarover advies kan worden gegeven.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 28 juni 2023.

Het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust gaf op 10 juli 2023 aan geen bezwaar of opmerkingen te hebben. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: Het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 28 juni 2023.

Het departement noch de agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Oostende

Het advies werd gevraagd op 27 juni 2023.

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht geen advies uit over deze bescherming. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 28 juni 2023

De VCOE bracht op 31 augustus 2023 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

1. De Commissie geeft aan dat het beschermingsvoorstel goed onderbouwd is.
2. De Commissie stelt dat het inhoudelijk dossier terecht verwijst naar het ruimere beschermde bestand van zowel varende als niet-varende vissersschepen aan de kust. De commissie vindt dat het dossier vrijblijvend omspringt met de kwalificatie "uniek" en vraagt om dit te verduidelijken hoe de Amandine verschilt van dan wel complementair is met de andere beschermde vissersschepen, en als dusdanig het beschermde bestand aan zowel varende als onroerend erfgoed versterkt. Het is verder nuttig in het beschermingsbesluit te expliciteren waarom deze bescherming gebeurt op basis van het Onroerenderfgoeddecreet.

Antwoord: Visserijsschepen zijn sterk gereguleerd en zijn gelieerd aan vangstquota. Eens een schip uit de vaart wordt genomen wordt het quotum daarom door de eigenaar overgebracht naar een ander schip. De reglementering eist dan ook dat het uit de vaart genomen schip niet langer kan gebruikt worden voor de visserij. In het verleden ging dat ook gepaard met een slooppremie of een sloopverplichting. De schepen zijn in veel gevallen op dat moment ook opgebruikt en de technieken voorbijgestreefd of te energieverslindend. Om die reden is het aantal visserijsschepen dat voor bescherming in aanmerking komt heel beperkt. Bovendien komen enkel schepen die niet in actieve beroepsvaart zitten in aanmerking voor bescherming. Een bescherming zou de mogelijkheden van de visser te zeer kunnen beperken.

De keuze voor bescherming valt dus op de laatst overgebleven visserijsschepen die nog voldoende erfgoedelementen hebben en een toekomsttraject hebben. De O.129 Amandine beantwoordt hieraan. Bovendien was dit echt het laatste schip dat als IJslandvaarder uitvoer, waardoor het wel degelijk vanuit dit opzicht uniek is. Andere vissersschepen hebben dan weer andere specifieke, soms eveneens unieke eigenschappen en erfgoedelementen. De François Musin is als voorbeeld van een oudere generatie stalen vissersschepen, goed te onderscheiden van de O.129 Amandine in bouwwijze. Hetzelfde geldt voor houten vissersvaartuigen die beschermd zijn en waarvan er twee als varende erfgoed bewaard worden en twee als niet varende monument.

De O.129 Amandine werd verplicht uit de vaart genomen en werd om die reden opgesteld in een droogdok. Een bescherming als varende erfgoed was niet mogelijk omdat het schip vaart, noch drijft en het niet de bedoeling is om het schip ooit nog varende te maken. Het Onroerenderfgoeddecreet vereist niet dat een beschermingsbesluit expliciteert waarom volgens dit decreet beschermd wordt. Onder "2.2.1. *Motivering bescherming als monument*" wordt in het inhoudelijk dossier een duidelijk antwoord gegeven op deze vraag.

3. De commissie onderschrijft de beschermingswaardigheid van dit schip. De Amandine getuigt van een belangrijke periode uit de geschiedenis van de Vlaamse visserij. Door de uitstekende bewaringstoestand en ontsluiting als museaal schip is dit bovendien een typologisch zeer herkenbaar vaartuig met hoge belevingswaarde. De commissie ondersteunt dat het specifiek voor het schip ontworpen droogdok aangeduid wordt als overgangszone. De Commissie wijst nog op enkele onzorgvuldigheden in de bijschriften van de fotoregistratie.

Antwoord: De onzorgvuldigheden bestonden uit een tweetal typfoutjes en een ontbrekend onderschrift. Deze werden gecorrigeerd of aangevuld.

4. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de erfgoedwaarden die de bescherming als monument verantwoorden. De commissie kan zich vinden in de toekenning van de historische, industrieel-archeologische en culturele waarde. Positief is dat de motivering van de historische waarde ook nadruk legt op de waardeversterkende ligging nabij andere sporen van het rijke vissersverleden van Oostende. Eenzelfde contextuele blik onderbouwt

de motivering van de culturele waarde. De commissie wijst op de aanwezigheid van objecten die de erfgoedwaarden versterken. Uit de beschrijving van de erfgoedelementen en -kenmerken kan niet altijd opgemaakt worden of het hier gaat om aard- en nagelvaste onderdelen die integraal mee beschermd worden met het schip. De commissie vraagt – indien dit nog niet gebeurde – te onderzoeken of eventuele losse onderdelen beschermd dienen te worden als cultuurgoed.

Antwoord: De mogelijke cultuurgoederen werden in het dossier wel degelijk onderzocht. Op het einde van haar bestaan als visserschip werden losstaande bruikbare toestellen of onderdelen van de Amandine verkocht (en hergebruikt in andere schepen). De huidige opstelling van losse elementen is vooral museaal bedoeld en geeft een beeld van wat er kan aanwezig geweest zijn. Deze toestellen werden mogelijk tijdens het actieve leven van het schip vervangen of aangepast indien nodig. Het is niet altijd te achterhalen of ze voorheen op het schip aanwezig waren of voor het schip werden gemaakt of aangekocht. Om in aanmerking te komen als cultuurgoed moet historische verbondenheid met het beschermd goed aangetoond worden. Voor de aanwezige roerende goederen staat de historische verbondenheid niet vast. Het vistuig en andere vaste elementen daarentegen worden beschouwd als een vast gegeven van het schip. Dit wordt ook zo weergegeven en beschreven in het inhoudelijk dossier.

5. Het ministerieel besluit bevat algemene beheersdoelstellingen voor het monument en de overgangszone. Gezien de uitstekende fysieke staat van het recent gerestaureerde schip acht de commissie dit voldoende als richtlijnen voor goed beheer. Zo moet duurzaam onderhoud en waar nodig restauratie de historische authenticiteit van het schip verzekeren. Ook de aandacht voor publieke ontsluiting vindt de commissie positief. In de formulering van doelstelling 3.1.2° is wel onduidelijk wat bedoeld wordt onder 'een breed maatschappelijke dimensie' en hoe dit kan worden nagestreefd. De commissie suggereert deze doelstelling te herformuleren als volgt: 'Het treffen van passende maatregelen om de historische, industrieel-archeologische en culturele waarden van het schip te ontsluiten voor het publiek, met respect voor de authenticiteit en uniciteit van het schip en de draagkracht van de bescherming'.

Antwoord: De formulering verwijst naar de draagkracht van de bescherming. Dit is een terechte bekommernis en wordt goed weergegeven in het voorstel van de Commissie dat werd opgenomen bij doelstelling 3.1.2° in het ministerieel besluit.

Conclusie: Het advies heeft invloed op het ministerieel besluit en de fotoregistratie. Het werd als volgt aangepast:

- Een tweetal typfoutjes en een ontbrekend onderschrift werden gecorrigeerd of aangevuld in de fotoregistratie als bijlage bij het ministerieel besluit.
- In het ministerieel besluit wordt de laatste zin van beheersdoelstelling 3.1.2° afgesloten zoals de commissie voorstelt: "met respect voor de authenticiteit en uniciteit van het schip en de draagkracht van de bescherming."

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouder(s)

De opmerkingen werden gevraagd 27 juni 2023.

De zakelijkrechthouder gaf geen opmerkingen over deze bescherming.

1.1. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

De uitgebrachte adviezen en de opmerkingen van de VCOE hebben invloed op het ministerieel besluit en de fotoregistratie.

De formulering van doelstelling 3.1.2° in het ministerieel besluit werd als volgt aangepast: Het treffen van passende maatregelen om de historische, industrieel-archeologische en culturele waarden van het schip te ontsluiten voor het publiek, met respect voor de authenticiteit en uniciteit van het schip en de draagkracht van de bescherming.

De fotoregistratie bij het ministerieel besluit werd aangepast. De onzorgvuldigheden bestonden uit een tweetal typfoutjes en een ontbrekend onderschrift. Deze werden gecorrigeerd of aangevuld.